

רע"פ 1673/15 - נורי אלזיאדנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1673/15

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

המבקש: נורי אלזיאדנה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 19.1.2015 בעפ"ת 9867-12-14 שניתן על ידי כבוד השופטת ט' חיימוביץ

בשם המבקש: עו"ד נטלי פוריאן

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופטת ט' חיימוביץ) בעפ"ת 9867-12-14 מיום 19.1.2015, במסגרתו נדחה ערעור המבקש על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בקריית גת בתתע"א 244-06-12, כך שלא הוארך המועד להגשת הערעור על פסק דינו של בית משפט השלום.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של עקיפה, בניגוד לסעיף 47(ה)(5) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה); נהיגה בקלות ראש, בניגוד לסעיף 62(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); ונהיגה ללא רישיון נהיגה, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה. על פי עובדות כתב האישום, ביום 3.5.2012 המבקש עקף רכבים מימין לשמאל ומשמאל לימין תוך חציית קו הפרדה רצוף, ונהג במהירות בלתי

סבירה ובקלות ראש. זאת, כשרישונו אינו בתוקף משך שנה וחצי. המבקש זומן להתייצב לדיון ביום 7.6.2012.

3. ביום 7.6.2012 המבקש לא התייצב לדיון, ועל כן קבע בית משפט השלום לתעבורה כי אי התייצבותו תהא כהודיה בעובדות על פי סעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982. בנסיבות אלה, הרשיע בית המשפט את המבקש בעבירות שיוחסו לו.

4. באותו יום גזר בית משפט השלום לתעבורה את דינו של המבקש. בית המשפט ציין כי האמור בכתב האישום בוצע כאשר המבקש נצפה במסגרת אכיפה על ידי מסוק שעבד בשיתוף פעולה עם ניידת שהייתה על הכביש. בית המשפט ציין כי למבקש ותק משנת 1980 של 71 הרשעות תעבורתיות קודמות, לרבות בטיחותיות. בהתחשב בחומרת העבירות בהן הורשע המבקש; הסיכון שבהן; עברו הפלילי המכביד; הישנות העבירות; אינטרס הגמול ואינטרס ההרתעה – הטיל בית המשפט על המבקש קנס בסך של 2,500 ש"ח או 25 ימי מאסר תמורתו; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שנתיים בניכוי 30 ימי פסילה מנהלית; פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים על תנאי, למשך שלוש שנים; והתחייבות על סך של 3,000 ש"ח שלא יעבור תוך שלוש שנים עבירה של עקיפה לפי תקנה 47 לתקנות התעבורה.

5. בחודש מרץ 2014 הגיש בא כוח המבקש דאז – עו"ד אלזיאדנה – בקשה לביטול פסק דין בהיעדר ולחילופין עיכוב ביצוע, בה נטען כי המבקש לא הגיע לדיון בהיסח הדעת ובשל ו/או לא ידע כלל על קיומו. ביום 5.5.2014 קבע בית משפט השלום לתעבורה כי כתב האישום וההזמנה לדיון נמסרו למבקש כך שהוא ידע על הדיון. כן נקבע, כי גזר הדין נמסר לאשת המבקש אף שזו סירבה לחתום על קבלתו. בית המשפט ציין בהחלטתו כי המועד להעלאת הטיעונים לעונש חלף וכך גם המועד להגשת ערעור.

6. המבקש הגיש בקשה נוספת לביטול פסק הדין, הפעם באמצעות בא כוחו דאז – עו"ד ברקוביץ – בה צוין כי המבקש לא התייצב בשל העובדה שהיה חולה. ביום 23.7.2014 קבע בית משפט השלום לתעבורה כי לא היה מקום להגיש בקשה נוספת זו, ואין בה כדי לדון בסוגיה מחדש. כן ציין בית המשפט, כי חסד נעשה עם המבקש משלא מוטלת עליו הוצאות. על החלטה זו הגיש המבקש ערעור ביום 21.9.2014, ובהמשך הגיש ביום 4.12.2014 בקשה להארכת מועד להגשת ערעור והודעת ערעור על חומרת העונש.

7. ביום 19.1.2015 דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש, וקבע כי אין עילה לערעור ואין מקום להאריך את המועד. בית המשפט ציין כי מדובר באירוע חמור, שהיה בו כדי להצדיק אפילו הטלת מאסר בפועל. בית המשפט קבע כי המבקש זומן כדין לדיון ולא הייתה כל סיבה לאי ההתייצבות. כן נקבע, כי הבקשות לביטול פסק הדין הוגשו בחלוף שנה ושמונה חודשים מיום קבלת גזר הדין, והבקשה להארכת מועד להגשת הערעור הוגשה כשנתיים לאחריו. בית המשפט ציין כי נסיבותיו האישיות של המבקש אינן מהוות נימוק לכך. גם לגופם של דברים, קבע בית המשפט כי מעשיו המסכנים של המבקש; עברו המכביד; וחומרת מעשיו מלמדים על הצורך בענישה מחמירה. כן ציין בית המשפט, כי ייתכן שאילו היה המבקש מתייצב לדיון ומעלה את נסיבותיו הקשות, היה בית המשפט מקל עמו במעט, אך בכך אין כדי להצדיק את התערבותו.

הבקשה למתן רשות ערעור

8. המבקש טוען כי לא נמסרה לו הודעה על פסק דינו של בית משפט השלום, וכי רק בחודש אפריל 2014 נודע לו עליו לראשונה. לעמדת המבקש, ההמצאה לבת זוגו אינה כשרה, שכן השניים גרושים ואינם בקשר. המבקש מציין כי בא כוחו דאז, עו"ד אלזיאדנה, הגיש בקשה לביטול פסק דין למותב אחר – בית משפט השלום לתעבורה בקריית גת – ובטעות ציין כי המבקש לא ידע על קיום הדיון מבלי לצרף אישור מחלה. המבקש סבור כי מדובר בכשל בייצוג. עוד טוען המבקש, כי לבית המשפט שיקול דעת רחב במתן ארכה בהליכים פליליים, ועליו לתת לזכויות האדם משקל גבוה לעומת

9. טענה נוספת למבקש בדבר סיכויי הערעור. לשיטתו, קיימת סיבה מוצדקת לאי התייצבותו המחייבת את ביטול פסק הדין, ועל כן סיכויי ערעורו גבוהים. כן טוען המבקש, כי הערכאות הקודמות התעלמו מאישורי המחלה שהגיש. לעמדת המבקש, נגרם לו עיוות דין של ממש עקב נעילת שערי בית המשפט בפניו. המבקש עומד על כך שנוכחות בדין היא זכות יסוד, בייחוד בהליכים פליליים. המבקש סבור כי עניינו הוא מקרה חריג המצדיק התערבות בענישה בגלגול שלישי, והוא מציין גם את נסיבותיו האישיות: היותו יליד שנת 1962 ואב ל-26 ילדים; סובל ממחלות כרוניות; איבוד בן בגין היתקלות עם מחבלים; גידול בת נכה בשיעור של 100% נכות; היותו פושט רגל; וניסיונותיו להסיר את מחדלי האישום אך ללא הצלחה בגין הרשעותיו הרבות הקודמות. לעמדת המבקש, עונשו סוטה באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת, והוא מציין מספר מקרים להשוואה.

10. ביקשתי את תגובת המשיבה וזו הוגשה ביום 10.6.2015. לעמדתה, אין במקרה זה עילה למתן רשות ערעור בפני ערכאה שלישית, שכן הבקשה עוסקת בעניינו הפרטני של המבקש בלבד. כן סבורה המשיבה, כי טענותיו העובדתיות של המבקש כבר נידונו בפני שתי ערכאות ונדחו. לגופם של דברים טוענת המשיבה, כי למבקש הומצא הדו"ח - המהווה כתב אישום והזמנה לדין - עת שעוכב בעקבות עבירותיו. אשר להמצאת גזר הדין לגרושתו, מציינת המשיבה כי כבר נקבע כי על המבקש, כבעל רכב, מוטלת החובה לדאוג שכתובתו המצויה בידי רשויות התעבורה תהיה כתובתו האמתית. בעניין טענת הכשל בייצוג, טוענת המשיבה כי המבקש לא הגיש את התייחסותו של הסנגור הקודם בשלב הערעור, ועל כן יש לדחות טענה זו. כן היא מוסיפה, כי בית המשפט יידרש לטענת כשל בייצוג רק במקרים חריגים ביותר. לסיום טוענת המשיבה, כי חומרת העונש אינה מצדיקה דיון בגלגול שלישי וכי העונש שהושת על המבקש אינו חמור בהתחשב בהרשעותיו הקודמות הרבות.

דיון והכרעה

11. הלכה היא, כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם עולה טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית (ראו ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) (13.7.1982) (להלן: חניון חיפה)). בענייננו, בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית שכזו והמבקש לא הצביע על עילה המצדיקה דיון ב"גלגול שלישי" בהתאם להלכת חניון חיפה.

12. עיינתי בבקשה ובפסקי הדין של בית משפט השלום לתעבורה ובית המשפט המחוזי ואני סבור כי אין מקום להתערב בהם. מהעיון עולה כי מכלול טענותיו של המבקש נוגעות לעניינו הפרטני בלבד, ואינן מעוררות כל סוגיה כללית חדשה. הדגש הוא על כך שהמבקש חוזר על טענותיו כפי שעלו הן בבית משפט השלום לתעבורה, באיחור ניכר, וכן במסגרת ערעורו לבית המשפט המחוזי, ואלו קיבלו מענה סביר ומספק במסגרת פסקי הדין של הערכאות הקודמות.

13. מעבר לצורך, אתיחס גם לגופם של דברים. אפתח תחילה בטענות המבקש לעניין אי התייצבותו והשתלשלות האירועים לה הוא טוען בייצוגו. בית המשפט המחוזי לא מצא מקום לקבל את גרסת המבקש בעניינים אלה, ואיני רואה מקום להתערב בכך. אשר להמצאת גזר הדין לידי גרושת המבקש, הרי שאין לו אלא להלין על עצמו שלא עדכן את הרשויות בדבר כתובתו החדשה. אכן, זוהי חובתו של המבקש לעשות כן (וראו: רע"פ 2096/07 כוכבי נ' מדינת ישראל (1.5.2007)). קל וחומר אם מדובר באדם המנהל הליכים משפטיים ויודע כי הוא ממתין להחלטות בעניינו.

14. מעבר לכך, לא מצאתי כי אכן נפל כשל ממשי בייצוג המבקש המצדיק את התערבות בית משפט זה. כידוע, טענה זו תתקבל אך במקרים חריגים המעלים עיוות דין קיצוני (וראו: רע"פ 8094/12 יוסף אבו טיר נ' מדינת ישראל (7.1.2014)). כמו כן, גרסת המבקש בעניין טענותיו כנגד באי כוחו הקודמים אינה מלווה בתגובה מצדם, ומשכך אין זה ראוי לקבלן (וראו: ע"פ 8868/11 בגימוב נ' מדינת ישראל (23.8.2012)). לא למותר לציין כי מבלי להיחשף לתגובתם,

סבורני כי חוסר העקביות בנימוקי המבקש מעלה חשד שמא אין המדובר באמת. תחילה נטען כי המבקש לא ידע על קיום הדיון ובהמשך נטען כי היה חולה במועד הדיון. לא ברור מדוע חלפו שנה ושמונה חודשים עד שהמבקש "התעורר" והבין כי נימוקיו, ככל שמי מהם היו נכונים, לא התקבלו. זוהי חובתו של בעל דין לעקוב אחר ההליכים בעניינו, קל וחומר אם נבצר ממנו להגיע למועד דיון - עליו לעמוד על המשמר ולוודא שהסבריו התקבלו, לכל הפחות למקום הנכון.

15. אשר ליתר טענות המבקש, אין זה המקום והמועד להעלות את טיעוניו לעונש, וממילא אין בחומרת העונש כדי להצדיק מתן רשות ערעור בפני בית משפט זה, אלא במקרים של סטייה משמעותית ממדיניות הענישה (ראו: רע"פ 1174/97 רפאלי נ' מדינת ישראל (24.3.1997); רע"פ 7201/97 בשירי נ' היועץ המשפטי לממשלה (11.12.1997)). לא מצאתי סטייה כלשהי, ודאי שלא קיצונית, בעונש שנגזר עליו. אדרבא, לנוכח עברו הפלילי המכביד של המבקש, חוששני כי לא יהיה בעונש שהוטל עליו כדי להרתיע אותו, והוא בהכרח מקל עמו.

16. אשר על כן, בקשת רשות הערעור נדחית בזה.

ניתנה היום, כ"ט בסיון התשע"ה (16.6.2015).

שׁוֹפֵט